

Verkennend flora en fauna onderzoek

**Sloop stallen
Tervoortseweg 6
te Bavel**

Definitief
23 september 2020

Colofon

Dit document is samengesteld in opdracht van RUVA BV

Contactpersoon: De heer F. Rutten

Door: Eco Consult - Groen, Monitoring & Management BV
Plesmanstraat 59-32, 3905 KZ Veenendaal

Telefoon: +3185 3038 627

E-mail: info@ecoconsult-gmm.nl

Website: www.ecoconsult-gmm.nl

Samenstelling: Marieke Teunissen, projectleider en Ron Theunisz, ecooloog

Foto's: Eco Consult (tenzij anders vermeld bij de foto)

Datum: 23 september 2020

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de samensteller en in overleg met de opdrachtgever.

Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid samengesteld. Noch de samenstellers, noch de opdrachtgever zijn aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van onjuistheden en/of onvolkomenheden ten gevolge van het gebruik van deze uitgave.

VERKENNEND FLORA- EN FAUNAONDERZOEK

Sloop stallen Tervoortseweg 6 te Bavel

Definitief

Versie 23 september 2020

INHOUD

INHOUD	4
LEESWIJZER	5
1 INLEIDING	7
1.1 Initiatiefnemer en aanleiding	7
1.1.1 Doel onderzoek	7
1.1.2 Locatie en werkzaamheden	7
1.2 Onderzoeksopzet en werkwijze	8
1.2.1 Bureaustudie	8
1.2.2 Terreinverkenning	8
1.2.3 Analyse en weergave onderzoeksresultaten	8
3 BESCHERMDE SOORTEN	10
3.1 Onderzochte soortgroepen	10
3.2 Grondgebonden zoogdieren	12
3.3 Vleermuizen	12
3.4 Vogels	14
3.5 Vaatplanten	15
4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	16
4.1 Effecten op beschermde soorten	16
4.2 Algemeen zorgvuldig handelen	17
4.3 Wanneer is ontheffing nodig?	18
LITERATUUR/INFORMATIE	19
BIJLAGE I: WET- EN REGELGEVING EN BELEID	20

LEESWIJZER

Dit verkennend flora- en faunaonderzoek voor sloopwerkzaamheden, omvat bureaustudie, veldwerk en analyse van onderzoeksresultaten. Het betreft het onderdeel soortbescherming uit de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3 uit de wet).

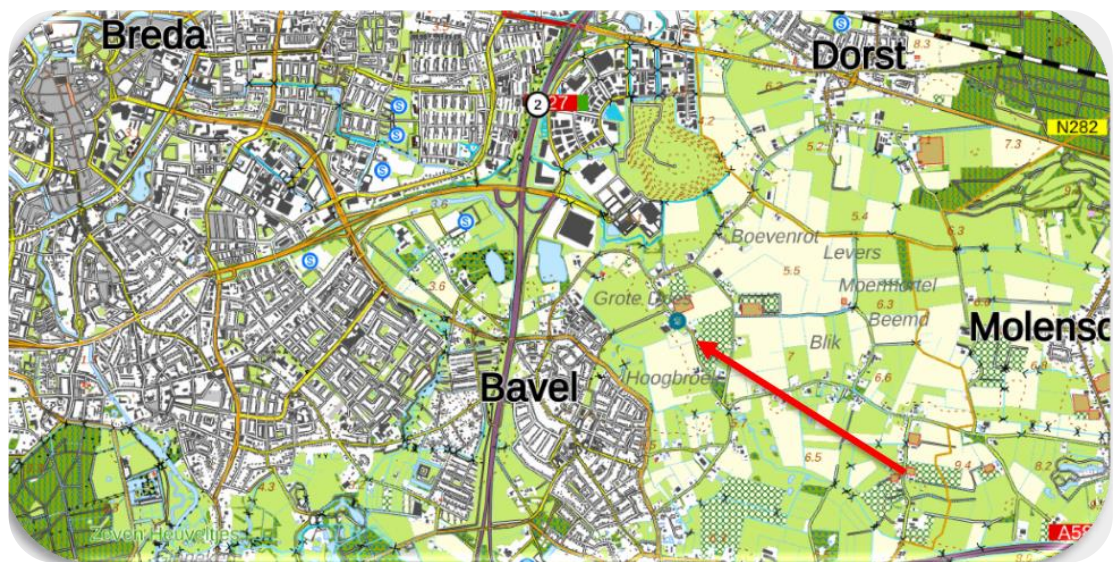
Hieronder is aangegeven hoe het onderzoeksrapport is ingedeeld.

In het eerste inleidende hoofdstuk wordt de opdracht geformuleerd evenals de toegepaste werkwijze en de te toetsen werkzaamheden.

Hoofdstuk 2 bevat per soortgroep de voorkomende relevante soorten en de resultaten van de toetsing van deze soorten aan de Wet natuurbescherming.

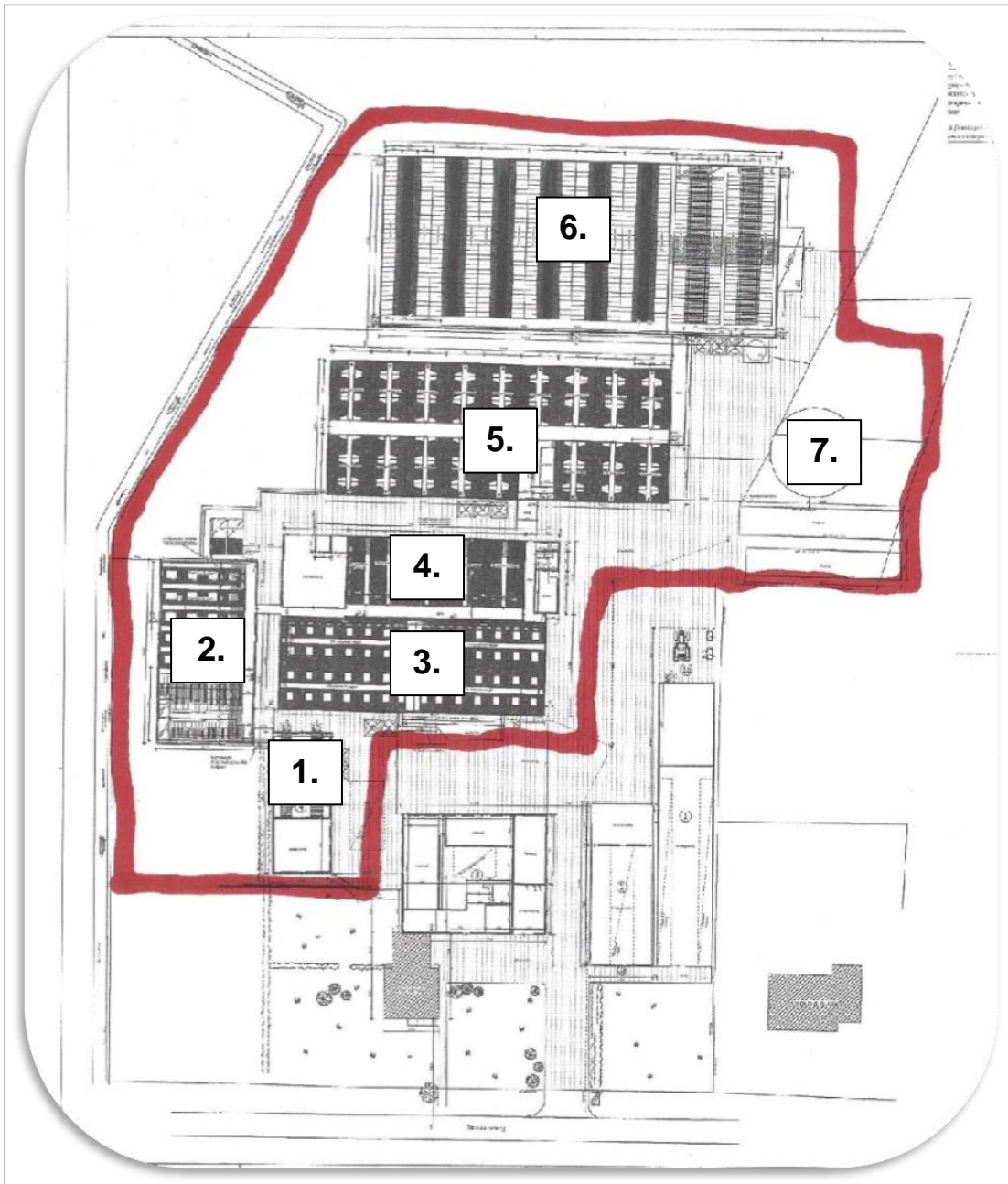
In hoofdstuk 3 worden de conclusies en aanbevelingen weergegeven.

In bijlage I wordt de wetgeving en het vigerende beleid beschreven.

Afbeelding 1, situering onderzoekslocatie: Tervoortseweg 6 Bavel

Afbeelding 2, te slopen stallen nummers 1 t/m 6 en silo nummer 7

1 INLEIDING

Dit hoofdstuk gaat over wie opdracht gaf voor dit onderzoek en waarom. Het bevat ook de afbakening van het onderzoeksgebied en de onderzoeksopzet.

1.1 Initiatiefnemer en aanleiding

RUVA b.v. is de sloop van 6 stallen en een silo, inclusief het verwijderen van verharding, aan het voorbereiden. Onderdeel van deze voorbereiding is het toetsen van de plannen aan de Wet natuurbescherming. De toetsing bestaat in eerste instantie uit een flora- en faunaonderzoek (ook wel quick scan genoemd) om in kaart te brengen welke soorten er (kunnen) voorkomen dan wel negatief worden beïnvloed door de voorgenomen werkzaamheden.

Mogelijk blijkt uit dit verkennend onderzoek dat voor bepaalde soorten nader onderzoek nodig is om de effecten nauwkeuriger in te kunnen brengen. Ook wordt uit deze onderzoeken duidelijk of er maatregelen getroffen moeten worden om zorgvuldig met aangetroffen soorten om te gaan of dat een ontheffing of vergunning nodig is.

Pas wanneer de plannen voldoen aan wet- en regelgeving kan gestart worden met de werkzaamheden. Deze toetsing betreft het onderdeel wet- en regelgeving ten aanzien van soortbescherming.

1.1.1 Doel onderzoek

Het doel van het verkennend onderzoek is te bepalen of er beschermde soorten volgens hoofdstuk 3 uit de Wet natuurbescherming voorkomen en of het onderzoeksgebied op een andere wijze van wezenlijk belang is voor beschermde soorten. Dit verkennend onderzoek (en tevens eerste veldbezoek van het nader onderzoek) geeft antwoord op de vragen:

- Is er wel of geen verder nader onderzoek en nadere toetsing nodig?
- Wanneer is er wel of geen ontheffing soortbescherming nodig?
- Is wel of geen significant negatief effect te verwachten?

1.1.2 Locatie en werkzaamheden

Het onderzoeksgebied betreft een varkenshouderij aan de Tervootseweg 6 te Bavel, zie afbeelding 1 en 2. Op dit terrein worden stallen en een silo gesloopt. Daarna wordt het terrein hobbymatig in gebruik genomen voor paarden.

Om de vragen uit paragraaf 1.1.1 te kunnen beantwoorden is in het onderzoek gekeken naar de effecten van volgende werkzaamheden op hoofdlijnen:

- Het slopen van 6 stallen en een silo.

- Het verwijderen van verhardingen rondom de stallen en op het erf. Onderzocht wordt of deze werkzaamheden effect hebben op aanwezige verblijfplaatsen of activiteiten van beschermde soorten in/aan de stallen, aan/onder de silo, op/onder de verharding en soorten in de directe omgeving die deze objecten gebruiken.

1.2 Onderzoeksopzet en werkwijze

Het onderzoek is hoofdzakelijk gebaseerd op literatuuronderzoek en bureaustudie en aangevuld met een oriënterende en een nadere terreinverkenning. Het onderzoek is aan de hand van de volgende stappen uitgevoerd:

- A. Bureaustudie naar beschermde gebieden en voorkomende soorten.
- B. Verkennend terreinbezoek (soorten, effecten van bouwactiviteiten).
- C. Opstellen conceptrapportage.
- D. Afstemming met de opdrachtgever per mail en telefoon.
- E. Bijstellen rapportage en oplevering.

1.2.1 Bureaustudie

Via literatuur- en bronnenonderzoek is onderzocht welke wettelijk beschermde en beleidsmatig aangewezen plant- en diersoorten en habitattypen (leefgebieden) aanwezig zijn en waarmee mogelijk rekening moet worden gehouden. Ook is op basis van expert judgement, een inschatting gemaakt van welke beschermde soorten zouden kunnen voorkomen. De volledige lijst van geraadpleegde bronnen is in de bronvermelding van deze rapportage te vinden.

1.2.2 Terreinverkenning

De terreinverkenning is op donderdag 27 augustus 2020 uitgevoerd door Ing. R. Theunisz van Eco Consult – Groen, Monitoring & Management BV. Doel was het terrein te bekijken, alvast nader in te zoomen op de te verwachten soorten (huismus en vleermuizen) en aanvullend aan het bronnenonderzoek de verzamelde informatie te toetsen, ontbrekende gegevens te verzamelen en foto's te maken.

Bij het veldbezoek is met name gelet op de relatie tussen de door de toekomstige werkzaamheden te veroorzaken verstoringen of vernietiging van beschermde soorten of hun verblijfplaatsen. Indien deze soorten zijn aangetroffen of worden vermoed, zijn deze genoteerd.

1.2.3 Analyse en weergave onderzoeksresultaten

De onderzoeksresultaten van bureauonderzoek en veldwerk zijn geanalyseerd en verwerkt in deze rapportage. Tot slot zijn de conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan. De conceptrapportage is aan de opdrachtgever voorgelegd en na verwerking van de reacties aangepast tot het eindconcept. Na een laatste reactie van de opdrachtgever en verwerking van de reacties is de definitieve rapportage opgeleverd.

3 BESCHERMDE SOORTEN

De sloopwerkzaamheden kunnen mogelijk nadelig zijn voor aanwezige plant- en diersoorten. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet welke soorten zijn aangetroffen of met grote zekerheid te verwachten zijn. Tevens is aangegeven welke maatregelen getroffen moeten worden indien een soort gebruik maakt van een object.

3.1 Onderzochte soortgroepen

Op basis van de bureaustudie en het terreinbezoek is in beeld gebracht door welke planten en dieren de stallen, de silo en het omliggende terrein worden gebruikt en of ze deel uitmaken van een essentiële verblijf- of foerageerplaats. Alle inheemse plant- en diersoorten vallen sowieso onder de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat ongeacht de beschermingsstatus zorgvuldig omgegaan moet worden met aanwezige dieren en planten.

Per soortgroep wordt in dit hoofdstuk aangegeven welke wettelijk (aanvullend strikt) beschermde soorten mogelijk kunnen voorkomen of aangetroffen zijn. De soortgroepen vissen, reptielen en ongewervelden zijn in relatie tot het ongeschikte terrein zoals de stallen, de verharding de silo en de situering buiten natuurgebied, niet relevant. De onderzochte soortgroepen zijn:

- Zoogdieren (rust- en voortplantingsplaatsen).
- Vleermuizen (winter-, zomer-, paarverblijven, kraamkamers en foerageer- en migratieroutes).
- Broedvogels (tijdelijke en jaarrond in gebruik zijnde rust- en voortplantingsplaatsen).
- Amfibieën.
- Groeiplaatsen van vaatplanten.

Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden worden deze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling of inrichting' of als 'bestendig beheer of onderhoud'. Bij bestendig beheer of onderhoud blijven aanwezige verblijfplaatsen intact en functioneel. Bij ruimtelijk ontwikkeling of inrichting worden verblijfplaatsen opgeheven of verdwijnt de functionaliteit van het gebouw of dak als rust- en verblijfplaats. Sloopactiviteiten vallen onder de categorie 'ruimtelijke ontwikkeling'.

De verzamelde waarnemingen zijn afkomstig uit de genoemde bronnen (zie bronvermeldingen) en gaan tot 3 jaar terug. Per soortgroep wordt in de navolgende paragrafen een beschrijving gegeven van de gevolgen van werkzaamheden op de voorkomende soorten en worden indien nodig oplossingsrichtingen voorgesteld.

Vrijgestelde soorten provincie Noord-Brabant

De volgende in Nederland beschermde diersoorten zijn vrijgesteld in de provincie Noord-Brabant. Er geldt geen vrijstelling voor landelijk beschermde vaatplanten.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Amfibieën	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i> (oud: <i>Triturus vulgaris</i>)
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
Middelste groene kikker (of bastaardkikker)	<i>Rana esculenta</i>
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Wild zwijn	Sus scrofa
Woelrat	Arvicola terrestris

Voor vrijgestelde soorten geldt dat zij zijn vrijgesteld van de verboden uit de wet, zie bijlage I. De algemene zorgplicht blijft wel gelden.

3.2 Grondgebonden zoogdieren

Het enige beschermde (grondgebonden) zoogdier dat zou kunnen worden aangetroffen in de stallen (meestal zolders) is de steenmarter. In verlaten stallen zouden exemplaren kunnen verblijven. Sloopwerkzaamheden kunnen de soort verstoren. Tijdens het bezoek aan de stallen zijn **geen sporen van steenmarter** aangetroffen.

De aanwezigheid van steenmarter blijft meestal niet onopgemerkt. Naast het aantreffen van steenmarters maken de dieren nogal eens lawaai en er zouden latrines en resten van prooidieren gevonden moeten worden, waar ook stank vanaf komt. Dit is niet het geval.

3.3 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn zwaar beschermd volgens de Habitatrichtlijn bijlage IV. Er zijn binnen het onderzoeksgebied en de directe omgeving waarnemingen bekend van gebouw-bewonende vleermuizen. Het betreft de soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

De meeste stallen zijn deels intensief bevolkt met biggen en fokzeugen. De temperatuur is hierbij boven de 26 graden Celsius, er wordt veel vocht en ammoniak geproduceerd en er is veel onrust vanwege bewegingen en geluiden. Aanwezigheid van vleermuizen in deze stallen wordt zeer onwaarschijnlijk geacht vanwege de ongeschikte omstandigheden.

In de lege of nagenoeg lege stallen en de gangen tussen de stallen is met een sterke zaklamp gespeurd naar verblijvende vleermuizen. **Deze zijn niet aangetroffen.**

Op de boeiboorden en muurgedeeltes onder de dakpannen, aan de buitenkant van de stallen en openingen in muren, is gespeurd naar vleermuisuitwerpselen en resten van insecten. **Deze zijn niet aangetroffen.**

Afbeelding 3, voorbeeld bewoonde stal (stal 4)

Afbeelding 4, voorbeeld verlaten stal (stal 2)

3.4 Vogels

Rust- of voortplantingslocaties van vogels die hun nest jaarrond gebruiken (aangepaste lijst voor jaarrond beschermde vogelnesten RVO 2009), zijn jaarrond beschermd. Wanneer het gaat om alleen gebouwen wordt specifiek gekeken naar de gebouw-bewonende soorten met jaarrond beschermde nesten: huismus en gierzwaluw.

Gierzwaluw

Voor gierzwaluwen zijn de stallen te laag. Gierzwaluwen hebben de voorkeur voor vrijstaande hoge gebouwen en in een natuurlijke situatie, rotswanden. Aanwezigheid van nesten van gierzwaluwen is hiermee **zeer onwaarschijnlijk**. Tijdens het veldbezoek is gezocht naar de aanwezigheid van mogelijke nestlocaties van gierzwaluwen maar deze zijn niet aangetroffen.

Huismussen

Voor huismussen zijn pannendaken en daken met golfplaten in principe geschikt. Huismussen maken jaarrond gebruik van hun nesten. Vanwege de laaghangende goten en eerste rijen van pannen en golfplaten, is het goed mogelijk nesten en uitwerpselen te onderzoeken. Tijdens het veldbezoek zijn de buitenranden van de stallen nagelopen waarbij gezocht is naar nesten onder de pannen en golfplaten en uitwerpselen langs de muren en op boeiboorden. Deze zijn **niet aangetroffen**. Ook zijn er geen huismussen fysiek aangetroffen ondanks de geschikte weersomstandigheden op 27 augustus: droog, zonnig en 21 graden Celsius.

Algemene broedvogels

Voor broedvogels met een tijdelijk nest geldt dat wanneer een nest daadwerkelijk in gebruik is, er geen verstorende activiteiten mogen plaatsvinden.

In stal 5 is een verlaten duivennest aangetroffen, zie afbeelding 5. Dit duivennest zal mogelijk weer in 2021 bewoond gaan worden.

Er is ook onder de dakranden gekeken of er nesten van huiszwaluw en boerenzwaluw aanwezig zijn. **Deze zijn niet aangetroffen**.

Wanneer er op het moment van de werkzaamheden op de betreffende plek geen bewoond nest aanwezig is, of wordt verstoord kan zonder ontheffing worden gewerkt. De broedperiode valt gemiddeld tussen 15 maart en 15 juli.

Amfibieën

Omdat in de buurt een beek (de Gilze-Wouwerbeek) en een plas, onderdeel van 'De Groene Long', aanwezig zijn is ook de mogelijkheid van verblijfplaatsen voor amfibieën onderzocht. Omdat tussen de beek en de plas nog een afstand over open agrarisch terrein af te leggen is en het terrein zelf maar marginaal geschikt is omdat water en bosschage ontbreekt, wordt niet verwacht dat de meest van water afhankelijke soorten aanwezig zijn. De te verwachten soorten zijn de meer op het land levende bruine kikker en gewone pad. Deze twee soorten zijn algemeen en vrijgesteld van ontheffing. De zwaar beschermde rugstreepad wordt ook

niet verwacht omdat het terrein reeds lang in gebruik is en geen tijdelijke plassen en zandhopen bevat. Deze soort kan wel na de sloop van de stallen verschijnen wanneer tijdelijke plassen zouden ontstaan en er zanddepots ontstaan.

3.5 Vaatplanten

Gelet op het intensief gebruik van het verharde terrein zijn beschermde planten niet te verwachten. Er zijn tijdens het veldbezoek ook geen beschermde vaatplanten aangetroffen op het terrein of op de muren en daken.

Afbeelding 5, locatie van het duivennest in stal 5

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

De aangetroffen en vanuit de Wet natuurbescherming beschermde soorten leiden ertoe dat er maatregelen nodig zijn in geval werkzaamheden nadelig effect op deze soorten hebben en er dus mogelijk verboden worden overtreden. In dit hoofdstuk wordt aangegeven met welke soorten rekening moet worden gehouden en hoe hiermee moet worden omgegaan.

4.1 Effecten op beschermde soorten

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn geen vleermuizen of sporen van vleermuizen aangetroffen. In de bewoonde stallen zijn de omstandigheden ongunstig voor vleermuizen vanwege de hoge temperatuur, de ammoniakuitstoot en de constante onrust van bewegende en geluid producerende varkens. Ook in de lege en nagenoeg lege stallen en de gangen zijn vleermuizen of sporen ervan niet aangetroffen.

@ Geadviseerd wordt om aanvullend aan dit onderzoek nog twee keer onderzoek te doen naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Op basis hiervan kan met grotere zekerheid worden gezegd dat er geen verblijfplaatsen in de stallen aanwezig zijn en kan er gesloopt worden.

De 2 extra onderzoeken moeten vóór maart 2021 verricht zijn, vanwege het verlopen van de slooppremie en conform de voorgeschreven inspectieperiode van winterverblijfplaatsen in het Vleermuisprotocol.

@ Verder wordt geadviseerd om de lege stallen alvast deels te ontmantelen door het verwijderen van materialen die locaties kunnen vormen voor mogelijke vleermuis-verblijfplaatsen zoals dakbeschot, boeiboorden, isolatiemateriaal. Ook de ramen en deuren openzetten zodat er zoveel mogelijk tocht ontstaat. Dit om de ruimtes ongeschikt te maken voor vestiging van vleermuizen.

@ Indien tijdens sloopwerkzaamheden onverhoopt toch een in rust verkerende vleermuis wordt aangetroffen dan dient deze door een ecologisch deskundige te worden overgeplaatst naar een geschikte verblijfplaats in de directe omgeving.

Vogels

Jaarrond beschermde nesten van huismussen kunnen in principe onder elke dakrand aanwezig zijn. Hier is al naar gekeken tijdens het veldbezoek, waarbij geen nesten of andere sporen zoals uitwerpselen zijn aangetroffen en er ook geen huismussen zijn gezien.

@ De kans op nesten is daarom niet waarschijnlijk. Er zal voorafgaand aan de sloop nog tweemaal worden gespeurd naar nesten in combinatie met het onderzoek naar vleermuizen.

@ Er kan indien er toch een nest in één van de stallen wordt aangetroffen zonder ontheffing worden gewerkt in de periode oktober t/m februari mits er geen sprake is van vorst. In dat geval de sloopwerkzaamheden verplaatsen naar een andere stal en deze stal verder slopen wanneer het niet vriest.

@ Om het broeden van vogels met tijdelijke nesten te voorkomen, kunnen de geschikte broedplekken zoals aanwezig in stal 5 worden opgeheven door het weghalen van onbewoonde nesten, materialen en meubilair, zodat nesten niet opnieuw gebouwd kunnen worden.

Vaatplanten

Beschermd vaatplanten zijn niet aanwezig. Nader onderzoek en aanvraag van ontheffing zijn daardoor niet nodig.

4.2 Algemeen zorgvuldig handelen

Voor alle inheemse en ook vrijgestelde soorten geldt altijd de algemene zorgplicht. Mogelijke mitigerende maatregelen en denkrichtingen in het kader van zorgvuldig handelen zijn:

- Voorkomen dat er nieuwe verblijfplaatsen kunnen ontstaan door onder andere het afdichten van mogelijke in- en uitvliegopeningen zodat dieren niet naar binnen kunnen om daar een nest, hol of overwinteringsplaats te maken, maar wel naar buiten, bijvoorbeeld met een terugslagklep. Gebruiken bij vogels en vleermuizen.
- In bomen plaatsen van 'verschrikkers'.
- Aanbrengen van tijdelijke beschermingszones en deze markeren rond tijdelijke nesten of andere verblijfplaatsen die in gebruik zijn, zodat deze ongehinderd kunnen blijven functioneren. Binnen de beschermingszone niet werken.
- Werkzaamheden uitvoeren vanuit één richting met behoudt van een veilige vluchtroute, bijvoorbeeld bij vissen.
- Het openzetten van deuren en ramen om zoveel mogelijk tocht en extreme temperatuurverschillen te creëren, ter voorkoming van vestiging van vleermuizen.
- Bij aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten van algemene broedvogels (zie paragraaf 3.4) op plekken waar maatregelen plaatsvinden die verstorend werken, niet werken gedurende broedperiode van deze soorten. Deze periode is per soort en seizoen verschillend. In de regel kan worden aangehouden de periode van 15 maart tot 15 juli.

4.3 Wanneer is ontheffing nodig?

De Wet natuurbescherming beschermt een groot aantal planten en dieren. Wanneer door werkzaamheden en activiteiten beschermde soorten worden gedood, verontrust of verstoord, worden wettelijke verboden overtreden. De basis van de wet is dan ook zorgvuldig handelen waarmee overtreding van de verboden wordt voorkomen. Is dit niet mogelijk dan kan, mits ecologisch onderbouwd, een ontheffing bij de provincie worden aangevraagd. Deze verleent alleen een ontheffing wanneer sprake is van een overstijgend wettelijk belang, er alternatieven zijn verkend en voldoende mitigerende of compenserende maatregelen worden genomen, zie tabel 2 in de bijlage.

LITERATUUR/INFORMATIE

- BIJ12, Juridisch kader soortenstandaarden, soortenstandaards en inventarisatieprotocollen
- RVO (2009), Aangepaste lijst voor jaarrond beschermde vogelnesten
- NGO's: verspreidingsatlassen en soortbeschrijvingen en andere bronnen waaruit het voorkomen van bijzondere, bedreigde en beschermde soorten zou kunnen blijken.
- Netwerk Groene Bureaus (2017), Vleermuisprotocol
- WUR (2016), Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen v1.3

Websites

- BIJ12.nl
- Planviewer.nl
- Ruimtelijkeplannen.nl
- Rijksoverheid.nl
- Synbiosys.alterra.nl
- Provincie Noord-Brabant.nl
- Verspreidingsatlas.nl
- Vleermuis.net
- Vlindernet.nl
- Vogelbescherming.nl
- Waarneming.nl
- Zoogdiervereniging.nl
- RAVON.nl

BIJLAGE I: wet- en regelgeving en beleid

De natuurwetgeving en het natuurbeleid zijn van grote invloed op de handelswijze bij ruimtelijke ingrepen en de planontwikkeling daaraan voorafgaand. In de volgende paragrafen wordt aangegeven met welke wetgeving en beleid rekening moet worden gehouden.

Beschermde gebieden

De Wet natuurbescherming beschermt specifieke gebieden (onder andere Natura 2000 en voormalige beschermde natuurmonumenten) op basis van de Europese richtlijnen: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Wetlands. Voor deze juridisch beschermde gebieden gelden vervolgens per gebied specifieke instandhoudingsdoelen voor soorten en hun habitats.

Binnen deze beschermde gebieden geldt het **nee-tenzij principe**. Significante negatieve effecten op habitats en aangewezen soorten zijn niet toegestaan. Ook indirecte negatieve effecten (externe werking) afkomstig van buiten de gebieden is hierbij van belang. Bij wijzigingen met gevolgen voor de beschermde gebieden dient daarom te allen tijde toetsing aan de instandhoudingsdoelstelling plaats te vinden en een **vergunning** te worden aangevraagd. De gunstige staat van instandhouding van een aangewezen habitat of aangewezen soort mag niet in het geding komen.

Toetsing van de effecten op een beschermd natuurgebied en de beschermde soorten kent verschillende vormen, te beginnen bij een verkennende (voor)toets. Wanneer daaruit blijkt dat er zeker geen negatief effect ontstaat op aangewezen soorten en/of habitats dan is een vergunning niet nodig. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit LNV en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, RVO) hebben een uitgebreid instrumentarium ontwikkeld om dit te kunnen toetsen. Het bevoegd gezag ligt hoofdzakelijk bij de provincies. Blijkt uit de verkennende toetsing (deze rapportage) dat er wel negatieve effecten optreden dan dient of het plan te worden gewijzigd of nader (veld)onderzoek en verdere toetsing te worden uitgevoerd en op basis daarvan gemotiveerd een vergunning te worden aangevraagd bij de betreffende provincie. Op deze gebieden is ook de soortbescherming van soorten van toepassing.

Beschermde soorten

De soortbescherming geldt voor iedereen en voor heel Nederland. Voor alle in het wild levende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (artikel 1.11). Tevens is per provincie een lijst met beschermde soorten (met eventuele vrijstellingen) van kracht. De bescherming van deze soorten is uitgewerkt in een aantal verbodsbepalingen, zie tabel 1:

Essentie van de verboden Wet Natuurbescherming

(in de kolommen achter de verboden staan de verwijzingen naar Europese soorten Nationale soorten de wetsartikelen)

Het is verboden ...	Vogels	Dieren	Planten	Dieren	Planten
Specifieke beschermde soorten te doden of te vangen	3.1.1	3.5.1		3.10.1a	
De voortplantingsplaats of rustplaats te beschadigen, vernielen of wegnemen	3.1.2	3.5.4		3.10.1b	
Eieren te beschadigen, rapen of bezitten	3.1.3	3.5.3			
Specifieke beschermde soorten te verstoren	3.1.4	3.5.2			
Specifieke beschermde planten te plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen, vernielen			3.5.5		3.10.1c

Tabel 1, Relevante verbodsbepalingen

Met het onderdeel soortbescherming beoogt de overheid de **biodiversiteit te behouden**. Uitgangspunt is instandhouding op soortniveau, het betreft de populatie van een soort plant of dier, minimaal op regionale schaal. Er wordt echter gehandhaafd op de verbodsbepalingen die zijn gekoppeld aan het toebrengen van schade aan een individu en/of rust- of verblijfplaats. Soortbescherming betekent in de praktijk dan ook dat het overtreden van de geldende verbodsbepalingen dient te worden voorkomen of zo veel mogelijk te worden beperkt door zorgvuldig handelen. Indien nodig dient de schade te worden voorkomen, beperkt of ongedaan te worden gemaakt.

In bepaalde gevallen is het mogelijk om ontheffing of vrijstelling te verkrijgen van de verbodsbepalingen. Een andere mogelijkheid om het zorgvuldig handelen te borgen en ontheffingsaanvragen te voorkomen is gedurende het gehele traject een gedragscode van toepassing verklaren en aan de hand daarvan te werken. Daar waar het gaat om een ruimtelijke ontwikkeling, geïnitieerd vanuit een gemeente, is de gedragscode flora en fauna Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van Vereniging Stadswerk aan te raden.

Het ministerie heeft voor een aantal (zwaar) beschermde soorten soortenstandaards opgesteld waarin ecologisch kennis en effectieve maatregelen voor het zorgvuldig handelen zijn opgenomen.

Afhankelijk van het beschermingsniveau van de soort zullen mitigerende of compenserende maatregelen moeten worden getroffen of een ontheffing moeten worden aangevraagd of kan mogelijk een gedragscode worden ingezet.

Wettelijke belangen

De mogelijkheden om ontheffing te kunnen aanvragen zijn per beschermingsgraad verschillend. In tabel 2 zijn deze zogenaamde wettelijke belangen opgesomd en wanneer deze belangen kunnen worden aangewend.

	Vogels	Habitat richtlijnsoort	Nationale soorten
Belangen/Redenen/Voorwaarden	Artikel 3.3.4	Artikel 3.8.5	Artikel 3.10.2 (art 3.8.5)
Volksgezondheid	X	X	X
Openbare veiligheid	X	X	X
Veiligheid van het luchtverkeer	X		
Bescherming wilde flora en fauna	X	X	X
Dwingende redenen van groot openbaar belang (sociaal, economisch, wezenlijk gunstig effect voor milieu)		X	X
Het algemeen belang			X

Tabel 2, Erkende belangen versus beschermingsstatus soorten

Rode lijst-soorten

Naast beschermde soorten zijn er ook Rode lijst-soorten. Dit zijn soorten die bedreigd of kwetsbaar zijn, of sterk achteruit zijn gegaan in aantal. Rode lijst-soorten, voor zover deze niet opgenomen zijn in de tabellen met beschermde soorten, hebben geen juridisch beschermde status conform de Wet natuurbescherming. De zorgplicht is wel van toepassing op de Rode lijst-soorten. In de praktijk kunnen voor deze soorten beschermende maatregelen worden voorgeschreven, hiermee wordt dan invulling gegeven aan het Rijksbeleid.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur, is het provinciale netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het zich ontwikkelende netwerk moet natuurgebieden en agrarische gebieden steeds beter met elkaar verbinden. Het netwerk bestaat uit Nationale parken, natuurontwikkelingsgebieden, landbouwgebieden met agrarisch natuurbeheer, grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee. Alle Natura 2000-gebieden vallen binnen het Natuurnetwerk Nederland. De provincies hebben de grenzen voor het natuurnetwerk in hun provincie vastgelegd en bijbehorend beleid en beschermingsregels opgesteld.